

Ástandsskýrsla OECD 2014 og fráveitur

Tryggvi Þórðarson, Umhverfisstofnun

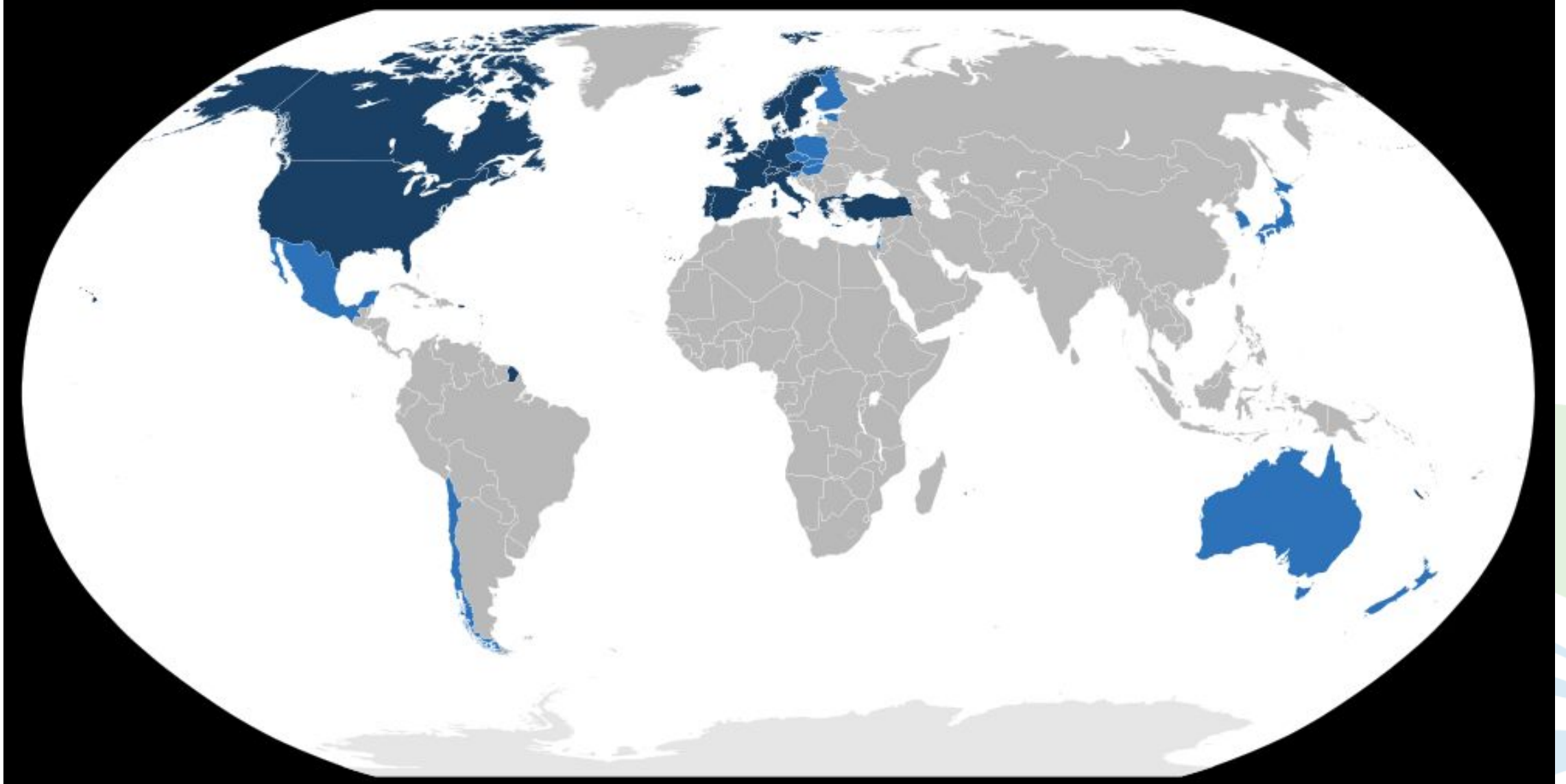
OECD Environmental Performance Reviews: Iceland 2014

- Ástandsskýrslum af þessu tagi er ætlað að styrkja frammistöðu ríkja í umhverfismálum með því að:
  - Aðstoða ríkisstjórnir við að meta árangur miðað við markmið í umhverfismálum
  - Stuðla að samræðu um stefnumál
  - Stuðla að því að ríkisstjórnir standi skil gerða sinna gagnvart hvor annarri og almenningsálitinu
- Í skýrslunni er gerð grein fyrir árangri Íslands í umhverfismálum frá því síðasta skýrsla var gerð, árið 2001

Hlutfall íbúa sem tengist hreinsistöð á Íslandi (1)

- 73% að meðtöldum rotþróm
    - Flestar stöðvarnar hafa ekki tveggja eða þriggja þrepa hreinsun
    - Þrátt fyrir það eru sjúkdómar sem tengjast umhverfinu, vatni og þrifnaði sagðir í skýrslunni með því lægsta sem er að finna í Evrópu
  - Þetta íbúahlutfall er sagt meðal þess lægsta lægsta hjá OECD ríkjunum.
-

OECD ríki

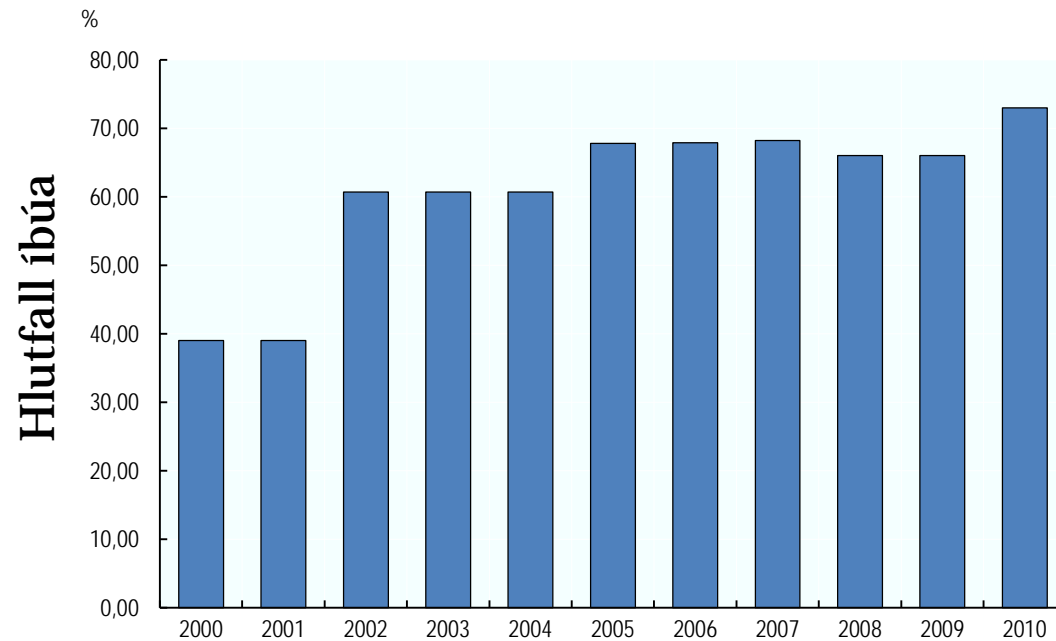

Hlutfall íbúa sem tengist hreinsistöð á Íslandi (2)

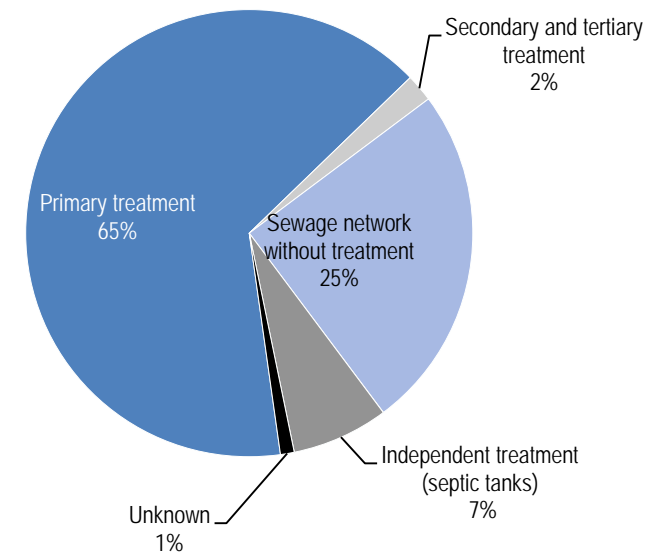
- Frá því árið 2000 hefur hlutfall íbúa sem tengjast skólphreinsun hækkað um 87%
- En aðeins um 2% íbúa eru tengdir tveggja eða þriggja þrepa hreinsun
  - Ástæðan er að hluta talin sú að þéttleiki íbúa sé lágur
    - Innskot: Hún er þó væntanlega fyrst og fremst sú að byggðin er aðallega við ströndina

Hlutfall íbúa sem tengist hreinsistöð á Íslandi (3)

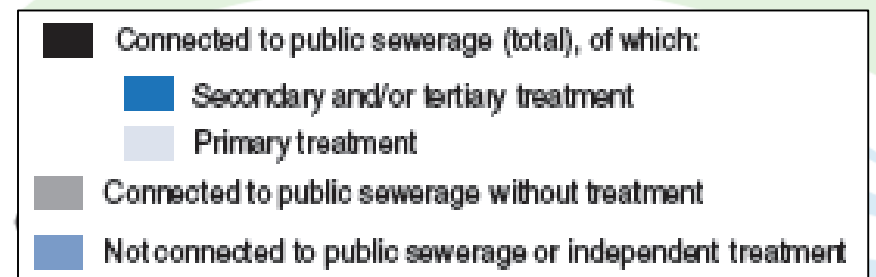
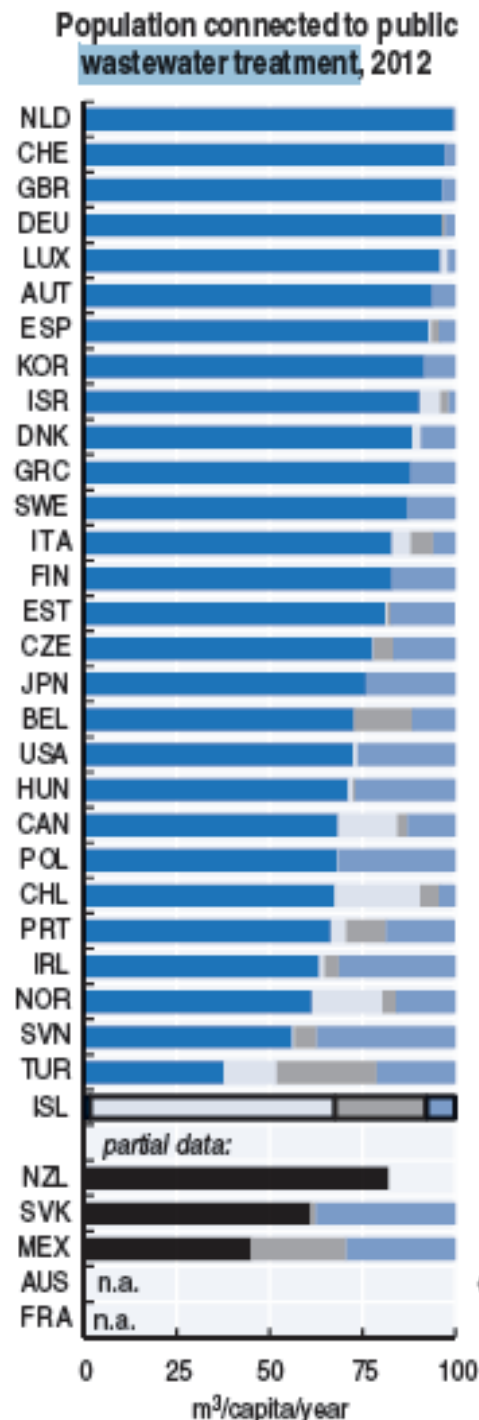
Þróun 2000 - 2010

Flokkað eftir gerð hreinsunar, 2010

Hlutfall flokka skólphreisunar í OECD ríkjum

Útgjöld stjórnvalda eftir flokkum umhverfismála (1)^a

Milljón krónur á verðlagi 2005

	2000	2005	2011
Waste management	4.292,06	4.533,71	4.023,14
Wastewater management	124,92	235,45	-0,22
Biodiversity protection	1.135,92	1.625,39	1.891,09
R&D	51,08	41,21	55,36
Other	493,90	510,46	413,81

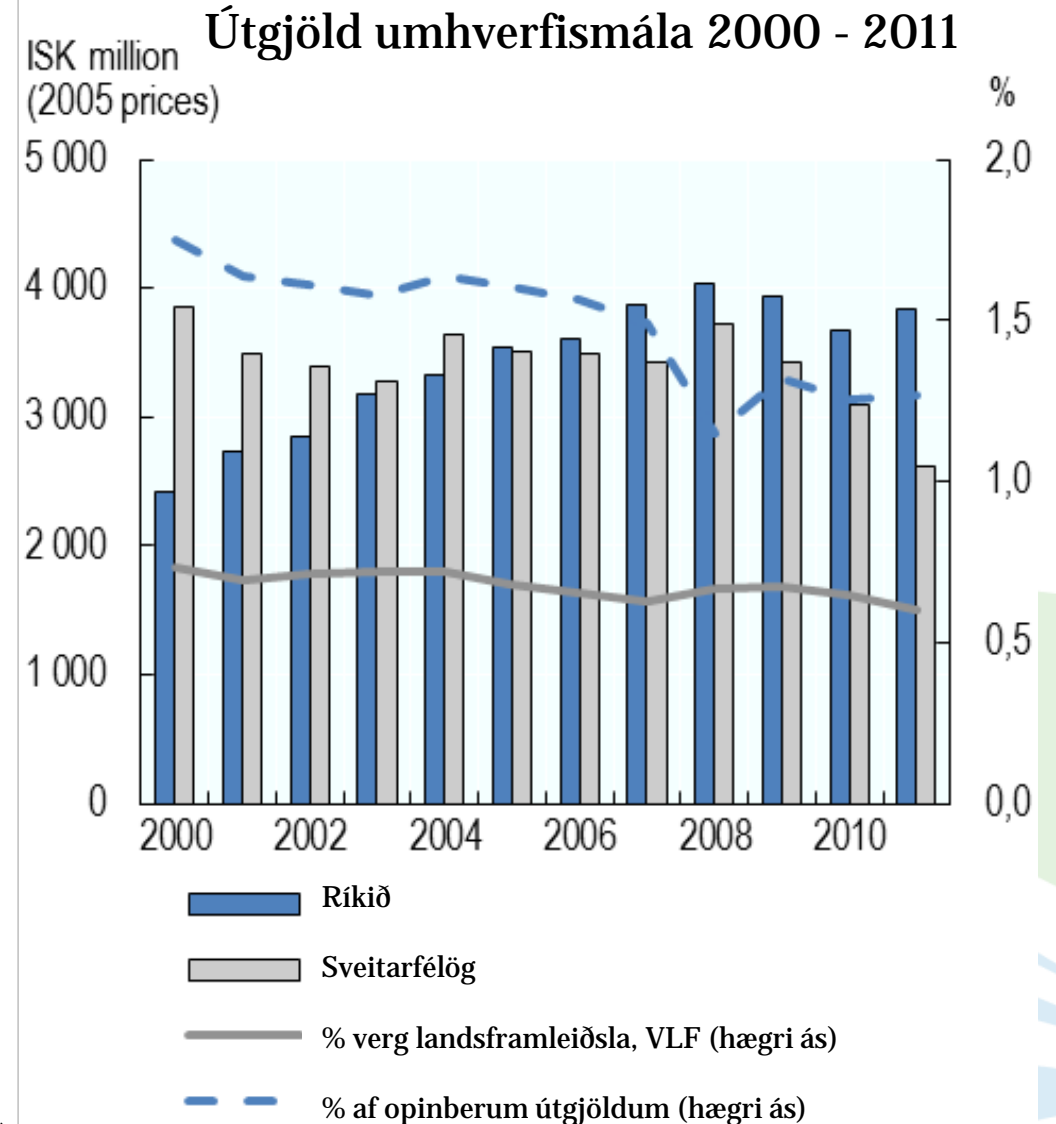
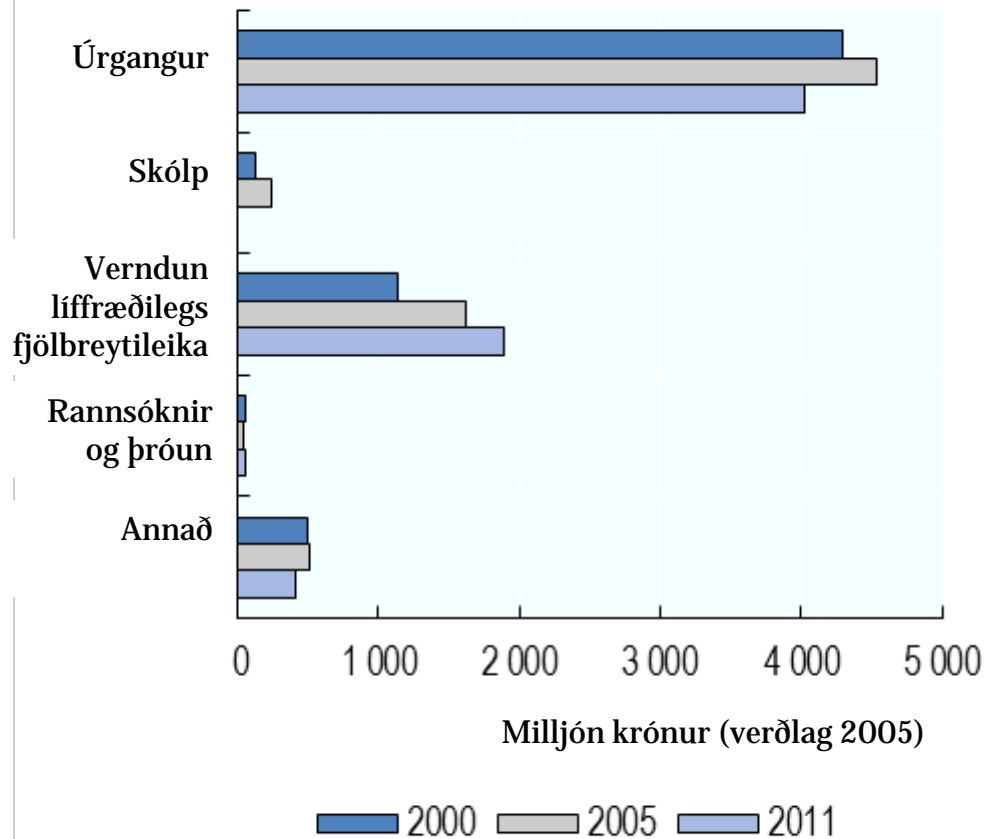
a) General government expenditure according to the COFOG classification.

Source: Country submission; OECD (2014), *OECD National Accounts* (database); OECD (2013), *OECD Economic Outlook No. 93* (database).

Útgjöld stjórnvalda eftir flokkum umhverfismála (2)^a

Útgjöld umhverfismála eftir málaflokkum, 2000, 2005 og 2011

a) General government expenditure according to the COFOG classification.
 Source: Country submission; OECD (2014), *OECD National Accounts* (database); OECD (2013), *OECD Economic Outlook No. 93* (database).

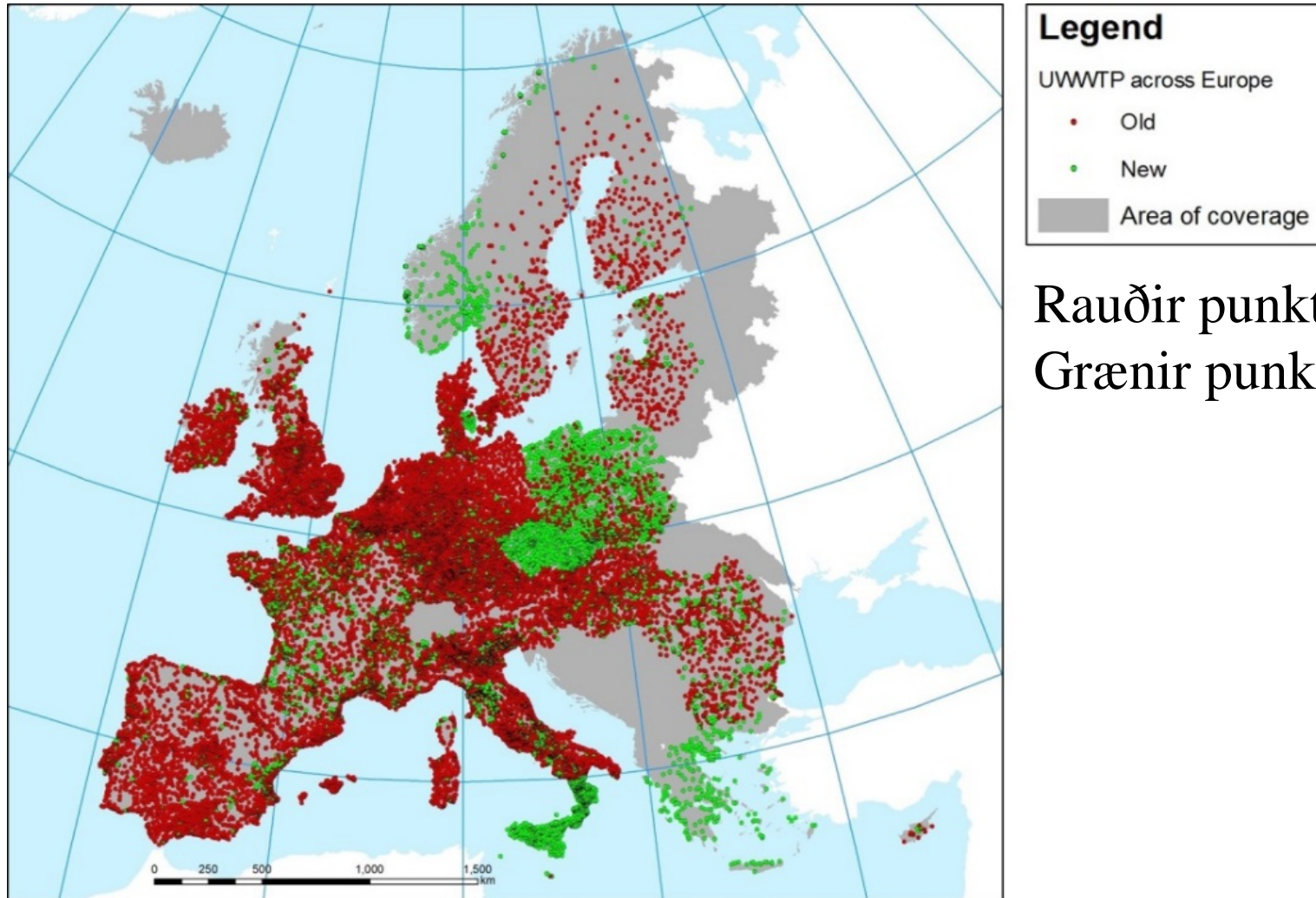
Ráðstöfun opinbers fjármagns til umhverfismála

- Í skýrslunni kemur fram að frá 2000 til 2011 lækkuðu heildarútgjöld til umhverfisverndar úr 1,8% af almennum útgjöldum hins opinbera niður í 1,3%
- Á sama tíma dróg einnig úr útgjöldum til úrgangsmála en þau jukust hinsvegar til verndunar líffræðilegrar fjölbreytni og landslags, s.s. rekstur þjóðgarða, en þau útgjöld eru sögð 30% af opinberum útgjöldum til umhverfismála á tímabilinu
  - Af OECD löndunum eru aðeins Danmörk og Ítalía sögð hafa eytt hærra hlutfalli í þessa málaflokka og mörg ríkjanna eru sögð undir 10%
- Þessi hlutföll eru í skýrslunni sögð sýna áherslur þar sem **mengun vatns og lofts er ekki talin eins mikilvæg** og ofangreindir flokkar
- Einnig er bent á að vægi útgjalda vegna umhverfismála hafi færst frá sveitarfélögum til ríkisins, sérstaklega eftir 2008

Tilmæli úr fyrri skýrslu OECD (2001) og viðbrögð Íslendinga við þeim

- Tilmæli 1: Haldið áfram að fjárfesta í innviðum fráveitna
  - Viðbrögð Íslands 1: Aðgerðaráætlun í skólpmálum var í gangi í 5 ár fram til 2008 þar sem ríkið greiddi 20% af kostnaði á móti framlögum sveitarfélaga í fráveitumannvirkjum og hreinsivirkjum
- Tilmæli 2: Notið nytjagreiðsluregluna (user pays principle) við gjaldtöku vegna fráveitupjónustu, t.d. með gjaldi skv. vatnsmælingum
  - Viðbrögð Íslands 2: Gjald fyrir fráveitupjónustu er hluti fasteignagjalda í öllum sveitarfélögum. Það er ekki talið hagkvæmt að styðjast við vatnsmæla

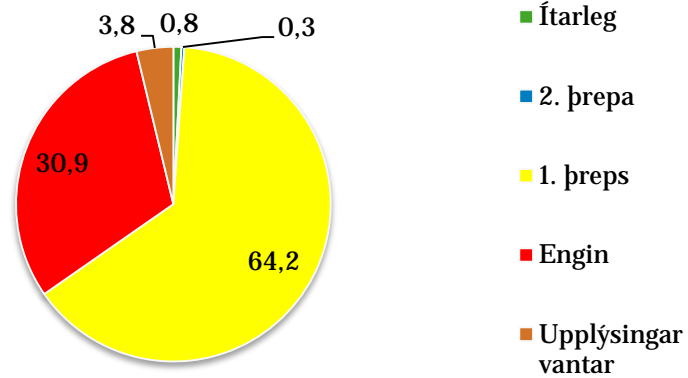
Skólphreinsistöðvar í þéttbýli í Evrópu

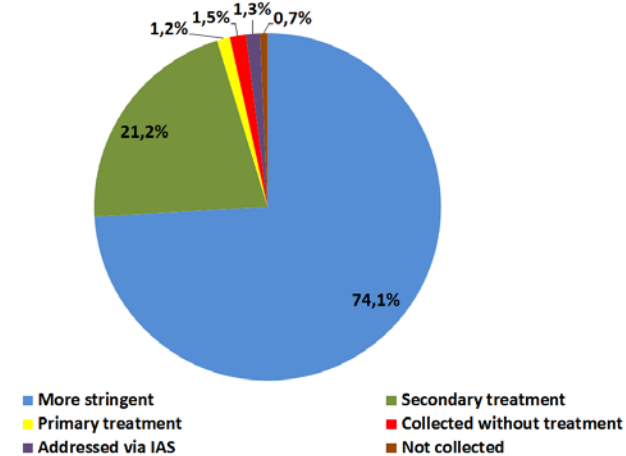
Rauðir punktar: Eldri stöðvar.
Grænir punktar: Nýrri stöðvar

Hreinsunaraðferðir 2009/2010

Ísland: Þéttbýli >500 pe (n=44)

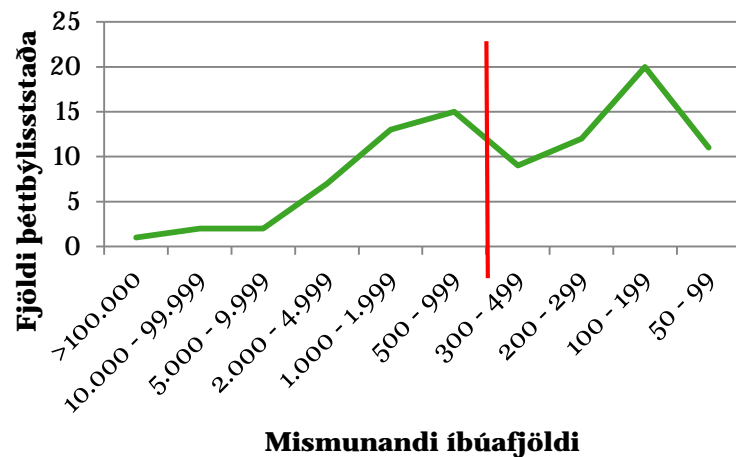

ESB og Noregur: Þéttbýli >150.000 pe (n=586 af 640)

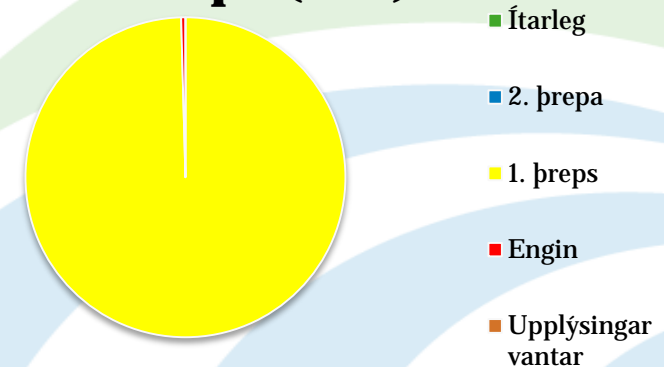

<http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/number-of-eu15-agglomerations-of-more-than-150-000-p-e-by-treatment-level-situation-on-1st-january-1>

Fjöldi þéttbýlisstaða

Höfuðborgarsvæðið: 507.000 pe (n=1)

Árangur annarra Evrópuríkja (2009/2010): Dæmi tekið um kröfu um tveggja þrepa hreinsun

- Í ESB ríkjunum eru kröfur skólptilskipunar um tveggja þrepa hreinsun uppfylltar fyrir 82% tilvika. Fjögur ríkjanna uppfylltu kröfurnar í öllum tilvikum og 6 ríki í 97% tilvika
- Hin svokölluð EU-12 aðildarríki (Búlgaría, Kýpur, Tékkland, Eistland, Ungverjaland, Lettland, Litáen Malta, Pólland, Rúmenía, Slóvakía, Slóvenía) eru styttra komin, með tveggja þrepa hreinsun að meðaltali í aðeins 39% tilvika

Rekstur evrópskra skólphreinsistöðva m.t.t. krafna

ESB lögssækir vegna vankanta við innleiðingu skólptilskipunarinnar

Commission versus	Case Number	Date of judgement	Link to more information
Greece	C-161/95	28/03/1996	Commission versus Greece
Germany	C-297/95	12/12/1996	Commission versus Germany
Italy	C-302/95	12/12/1996	Commission versus Italy
Belgium	C-236/99	06/07/2000	Commission versus Belgium
Italy	C-396/00	25/04/2002	Commission versus Italy
Spain	C-419/01	15/05/2003	Commission versus Spain
Greece	C-119/02	24/06/2004	Commission versus Greece
Belgium	C-027/03	8/07/2004	Commission versus Belgium
France	C-280/02	23/09/2004	Commission versus France
France	C-191/04	16/06/2005	Commission versus France
Spain	C-416/02	08/09/2005	Commission versus Spain
Spain	C-121/03	08/09/2005	Commission versus Spain
Luxembourg	C-452/05	23/11/2006	Commission versus Luxembourg
Italy	C-293/05	30/11/2006	Commission versus Italy
UK	C-405/05	25/01/2007	Commission versus UK

Flest ríkin eru dæmd sek og þurftu að greiða málskostnað

Dæmi um nýlega lögsókn ESB

- Á þessu ári hefur ESB stefnt Bretlandi fyrir fyrir að hafa láðst að hreinsa skólp nægilega vel frá 17 þéttbýlisstöðum
- Á 4 þessara staða er skólphreinsun ófullnægjandi en hreinsun vantar alveg á einum (Gibraltar)
- Á 10 stöðum er losað í viðkvæma viðtaka án þess að nota ítarlegri hreinsun

Skilaboð OECD skýrslunnar

- „While the share of population connected to wastewater treatment systems grew to 73%, it remains one of the lowest among OECD countries”
  - “The report argues that the quality of some environmental services, such as waste disposal and **wastewater treatment**, could be further improved, and calls for additional efforts to achieve Iceland’s green growth objectives“
-

UMHVERFISSTOFNUN

Takk